

تلفیق تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی: دوره‌بیداری در قرن دوازدهم و سیزدهم هجری

کلیات تاریخ ادبیات قرن دوازدهم و سیزدهم

قرن دوازده و سیزده هجری:

دوره بازگشت

از انقراض دولت صفویه تا آغاز سلطنت فتحعلی شاه رشد و شکوفایی قابل توجهی در ادبیات مشاهده نمیشه
روی آوردن شاعران به سبک هندی و مکتب وقوع
پر رونق شدن بازگشت به شیوه و الگو گذشتگان ادبیات با روی کار
آمدن قاجار
پیروی از اسلوب کهن به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت
حاکم بر ادبیات
پرداختن گروهی از شاعران به قصیده سرایی و گروهی به غزل
سرایی

دوره بیداری

مطرح شدن مباحثی در مورد علل شکست و عقب افتادگی ایران
نیاز به تغییر و دگرگونی در شعر برای جای دادن مسائل و پدیده‌های
تازه
انقلاب مشروطه؛ حرکتی ضد استبدادی و استعماری
رواج ادبیات بیداری یا ادبیات مشروطه
شکل گرفتن نهضت ساده نویسی و آزادی خواهی

ویژگی‌ها	قلمرو
یک) بارزترین شاخصه زبان: سادگی و روانی شعر به دلیل موقعیت اجتماعی و انقلابی خود برای مردم قابل فهم بود. دو) شعر عمومیت یافت و عنوان زبان برنده نهضت در اختیار روزنامه‌ها قرار گرفت سه) واژگان: وجود واژگان کهن مثل بادافره، خلیدن، گلخن گسترش دایره واژگان شعر و ورود واژه‌های نو و فرنگی از جمله واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی، روسی، فرانسوی، ترکی در شعر چهار) بی توجهی به کاربرد جملات و ترکیب‌های زبانی پنج) شتاب شاعران برای سرودن شعر به جهت آگاه‌سازی مردم و انتشار در روزنامه	زبانی

شده ام عاشق و در کیسه ندارم زرکی عاشقم، پول ندارم، کوزه بده آب بیارم

ویژگی زبانی) کلمه بیارم به شکل محاوره‌ای استفاده شده

به کمیسیون عرایض چه کنم شکوه به تو که همه حال من بیدل شیدا دارند

ویژگی زبانی) کمیسیون از زبان فرانسوی گرفته شده

لاجرم هر مصرعش دارای سبکی دیگر است چون بخوانی چامه‌هایش از ابتدا تا انتها

ویژگی زبانی) استفاده از کلمه کهن چامه در معنی شعر

تلفیق تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی: دوره بیداری در قرن دوازدهم و سیزدهم هجری

ویژگی ها	قلمرو
یک) قالب های شعری : کم و بیش مانند گذشته ، در شعر بهار و ادیب الممالک توجه به قصیده و مثنوی دو) آرایه های ادبی: پابندی کمتر شاعران کوچه و بازار و به آرایه های ادبی و سنت های ادبی سه) تخیل: در نظر داشتن تخیلات سرایندگان پیشین چهار) موسیقی و عروض: پابندی شاعران سنت گرا به سنت های ادبی گروهی به زبان کوچه و بازار شعر می سرودند و پابندی و التزام کمتری به سنت ها ادبی داشتند	ادبی

همچو چشم مستت جهان خراب است از چه روی، روی تو در حجاب است

ویژگی ادبی) کمی آرایه های ادبی از ویژگی های دوره بیداری

دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین می توان تو را گفتن پیشوای آزادی

فرخی ز جان و دل میکند در این محفل دل نثار استقلال جان فدای آزادی

ویژگی ادبی) آرایه های ادبی در حد اعتدال

کنایه: دامن محبت را به خون رنگین کردن

استعاره مصرحه: دامن محبت

تألیف تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی: دوره بیداری در قرن دوازدهم و سیزدهم هجری

ویژگی ها	قلمرو
یک) آزادی: مترادف با دموکراسی غربی دو) وطن: وارد شدن به شعر با مفهوم سرزمینی که مردم دارای اشتراکات قومی و فرهنگی و زبانی هستند سه) قانون: بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان چهار) تعلیم و تربیت جدید: با ظهور مطبوعات و گسترش آن: افزایش آگاهی عمومی پنج) توجه به مردم: بارز ترین ویژگی های ادبیات دوره بیداری شش) دانش و فنون نوین: ضرورت های اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی باعث توجه به دانش ها و فنون جدید	فکری

آستین چو از چشم بر گرفتم	سیل خون به دامن روانه کردم
از چه روی چو ارغنون ننالم؟	از جفایت ای چرخ دون ننالم
چون نگریم ز درد و چون ننالم	دزد را چو محرم به خانه کردم

ویژگی فکری)

بیان مضمون های وطنی و سیاسی

محتوا: شکایت از اوضاع زمانه، بیان شدت گریه و ناله و ستم روزگار و اوضاع نابسامان وطن

تلفیق تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی: دوره بیداری در قرن دوازدهم و سیزدهم هجری

نثر در دوره بیداری

فکری	ادبی	زبانی
یک) تجددخواهی: گسترش در دوران مشروطه با هدف تاثیر بر عامه مردم دو) طنز سیاسی و اجتماعی: از شاخه های ارزنده نثر عصر بیداری سه) دشمنی و استبداد و استعمار: مورد توجه قرار دادن نثر روزنامه ای چهار) تنفر از خرافات: مورد توجه در نثر دوره بیداری به خصوص نثر داستانی پنج) توجه به حقوق مدنی زنان شش) تعلیم و تربیت نوین همگانی	یک) ویژگی کلی: پيشتازی نثر نسبت به شعر در مورد کنار گذاشتن قید و بندها نثر فارسی قید و بند های نثر مصنوع و فنی را کنار می گذارد و گزارشی و ساده می شود دو) آرایه های ادبی: جداسدن صنایع ادبی از نثر و ظهور نثر به شکلی پویا در خدمت خواست و آمال مردم سه) ویژگی های داستان نویسی: ضعف تکنیکی حضور راوی سوم شخص، عدم مطابقت کامل سبک نویسندگی با ادبیات داستانی	ویژگی کلی: ساده و قابل فهم بودن نثر دوره واژگان: کم شدن واژگان و ترکیب های عربی نا آشنا ورود لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و... به زبان نثر جملات: کاهش آشکار عبارت های وصفی دور و دراز و لفظ پردازی های بیجا

